

Jiří Surůvka: Svobody lze dosáhnout snad jen za cenu odtržení končetiny

Český rozhlas, 13.3.2018

To jsou vybrané věty z přednášky Jany a Jiřího Ševčíkových o osobnosti Jiřího Surůvky, která vyšla v časopise Umělec v roce 1998. Předkapela Lozinsky (podle jména dědečka Jiřího Surůvky a jeho bratrance Petra Lysáčka), vznikla začátkem 90. let. Ale už v 80. letech začínal Jiří v ostravském veřejném prostoru s performancí, i když nevěděl, že takové slovo existuje.

Ostrava je mé rodné hnízdo, jiné nemám a chci tady zcepenět.

Moucha takto podvedená se lapí, a potom už je veškeré zmítání a křečovitě snažení marné. Svobody lze dosáhnout jen za ceny odtržení končetiny. Uvědomil jsem si souvislost tohoto děje s mým vztahem k rodnému městu... Město však duše lidských much ničí, i když zůstávají.

Tento text je úryvkem z diplomové práce Jiřího Surůvky a součástí instalace Mucholapky (1992), gumové pásy dopravníku, sklo, pracovní oděvy. Tenkrát přivedl zkušební komisi Ostravské univerzity do míst staré Karoliny a teprve tuto akci považuje za svůj vstup do světa umění. S instalací mu tenkrát pomáhal už zesnulý spisovatel Jan Balabán, který byl mluvčím velmi silné a výjimečné skupiny Přirození. Jiří Surůvka byl jejím zakládajícím členem. V roce 1994 stojí u zrodu festivalu akčního umění Malamut (trvá dosud) a na konci 90. let zakládá s přáteli kabaret pod názvem Návrat mistrů zábavy.

„Začátkem 90. let byly reakce na akční umění v ulicích výborné, doprovázely je zástupy hlavně romských dětí, je to skvělé, nenucené publikum. Občané nás zastavovali, diskutovali s námi, bylo to živé a všechny to bavilo. To v umělecké komunitě jsme byli za bláznů, a to vlastně trvá dodnes.“

Surůvka v Kolíně

Až do 24. března je v galerii Městského divadla v Kolíně k vidění výstava Jiřího Surůvky s názvem obrazy/ tisky /objekty. „Ačkoli je Surůvka známý i v zahraničí (neobejdou se bez něho nejrůznější mezinárodní přehlídky a zastupoval rovněž Českou republiku na Benátském bienále), je stále věrný svému regionu. Jeho dílo i jeho akce a performance lze nazvat brutální. Týkají se kontroverzních sociálních, politických a kulturních témat a míří divákovi přímo mezi oči. Jeho razantní ironie se nevyhne ani tématům nacismu, ani vlastní sebereflexi v akcích, v nichž vystupuje se svou nemužnou postavou coby Batman,“ píše se v pozvánce k právě probíhající výstavě.

Jsem jen připomínka zodpovědnosti

Jsem starý moralista. Půl života jsem prožil v totalitním režimu, další trávím v posttotalitním marasmu. Také proto pořád ten nadpřirozený, přitom teplákový oblek Batmana. Lidé totiž mají rádi řešení jako v antickém dramatu - prostě shůry se někdo spustí a za nás vše vyřeší. Takovou představu mají i někteří naši voliči. Ten, koho zvolí, prostě udělá přesně to, co nasliboval. Proto jsem stále ten hrdina, ten zachránce, který

nezachrání vůbec nic. Snažím se situace spíše hrotit, zviditelňovat neschopnost vnější záchrany, aby si lidé uvědomili, že pomoci si musí sami.

Zdroj:

<https://vltava.rozhlas.cz/jiri-suruvka-svobody-lze-dosahnout-snad-jen-za-cenu-odtrzeni-kon-cetiny-6937580>